

DEBATA „KRAKOSKA”

SZKOLENIE
DLA NAUCZYCIELI

DR JAKUB PRUŚ
UNIwersytet
IGNATIANUM
W KRAKOWIE

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez
Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II”.

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

DEBATA „KRAKOSKA” W PIGUŁCE

1. Format debaty nastawiony na zysk poznawczy.
2. Dynamika oparta o dialektyczną zasadę życzliwej interpretacji.
3. Struktura dyskusji, która wspomaga zysk poznawczy.

AD 1. PO CO DEBATA Z INNYM CELEM?

Argument jako walka i argument jako współpraca

- Your claims are indefensible.

He attacked every weak point in my argument

His criticisms were right on target.

I demolished his argument.

I have never won the argument with him.

If you use this strategy, he'll wipe you out.

He shot down all of my arguments.

(Lakoff and Johnson 1980, 15–16)

A debate is not a discussion but a blood-sport.

A discussion is to a debate what a tea party is to a boxing match. One side wins, one loses. There is no undecided result, no draw, no stalemate.

A motion (a proposition in the form of a statement) is fought out by two opposing sides. Each team defends (or attacks) the motion

(Baden School Quality and Teaching Center 2025).

**KTO
WYGRAŁ
DYSKUSJĘ
?**

To pies!

ale przecież ma
ogon, więc to pies!

...

no dobra,
może nie pies

a dlaczego
akurat kot?

...

masz rację,
to kot

nieprawda,
to kot

ogon ma, ale to nie
znaczy, że to pies

ponieważ miauczy, ma
sierść i zrzuca wazony

...

**BŁĄD TO NIE
PORAŻKA,
LECZ OKAZJA.**

ALFRED WHITEHEAD

AD 1. NEGATYWNE SKUTKI DYSKUSJI-WALKI

- Gdy celem jest zwycięstwo, to ... wszystko jest temu podporządkowane!

Pomimo wielu zalet debat kompetytywnych, zaobserwowano wiele skutków ubocznych:

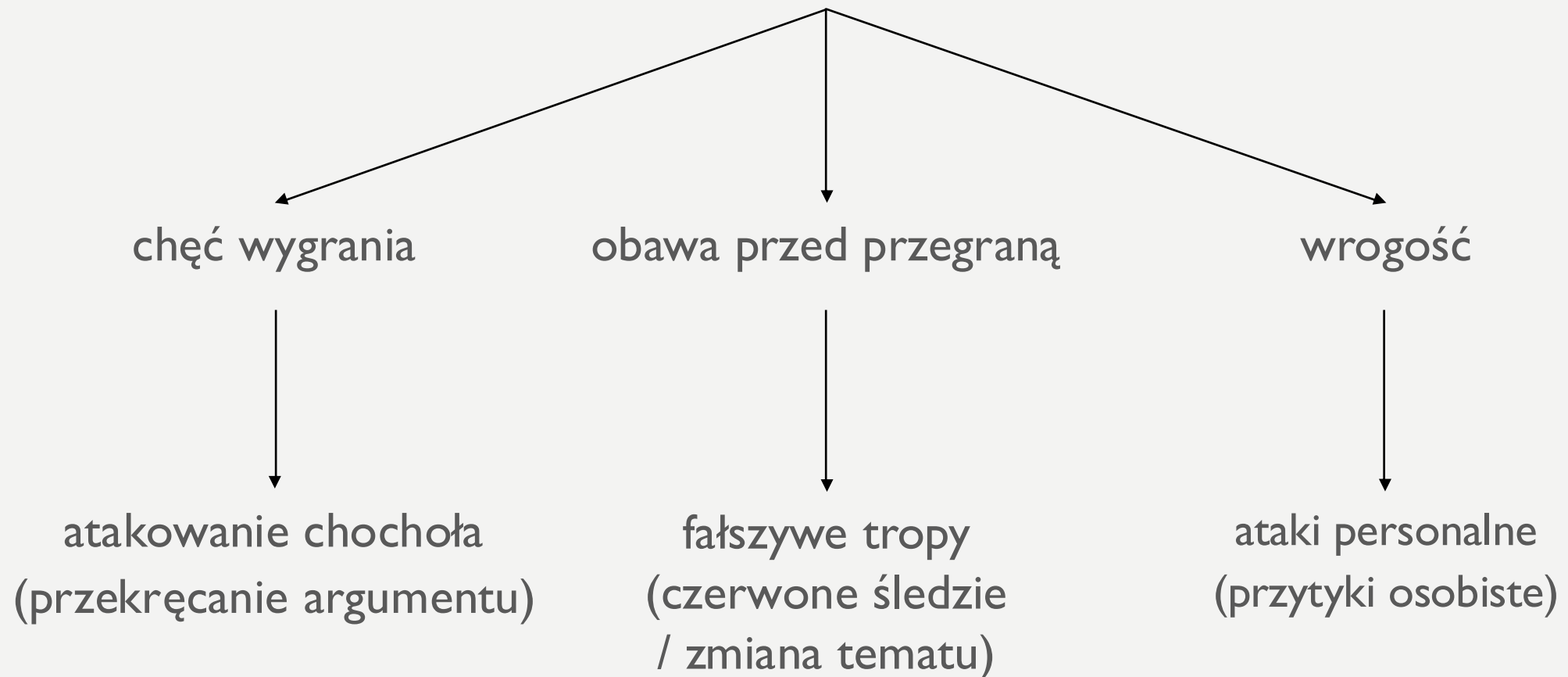
- People placed in competitive intellectual situations tend to develop an adversarial mindset, which brings about certain cognitive problems: myside/otherside bias: focusing on winning, **polarisation, uncharitability** (Simon, Ahn, Stendstrom, Read 2020),
- The groups dominated by motivations to win in argumentation have been shown to exhibit **epistemically poorer performance**, whereas groups guided by cooperative motivations (such as a desire to learn) have been demonstrated to **produce better** outcomes (De Dreu et al., 2008; Domberg et al., 2017; Fisher et al., 2018; Tanesisni 2021)
- Teaches to listen, but not to understand, **but to criticise** (Prus, Sikora 2023; 2025)
- Does not allow to say „you’re right, I was wrong” (Prus, Sikora 2025)

Czy możemy mieć format debaty, który docenia bardziej argumentację a ogranicza inne środki perswazji?

AD. 1. (C.D.) FALLACJE NAPĘDZANE PRZEZ KOMPETYTYWNE DYSKUSJE

metafora dyskusji jako walki

Gramy do jednej bramki! Zysk poznawczy mierzony przez formularz na początku i na końcu debaty

Formularz 1:

- Jakie jest Pana/Pani zdanie na temat wybranej tezy do debaty? Co Pana/Panią do tego przekonuje/jaki jest najmocniejszy argument za tym przekonaniem?

Formularz 2:

- Czy dowiedział/a się Pan/Pani się czegoś znaczącego podczas tej dyskusji: np. nowe przekonanie; zmiana przekonania; inne spojrzenie na problem; poznanie nowych (sensownych) argumentów w dyskutowanej kwestii; odrzucenie wcześniej uznawanych argumentów ...
- Jeśli tak, to jakiego typu był to zysk? (wybierz z listy)
- Jeśli tak, proszę dokładniej opisać na czym polegał zysk poznawczy (czego dokładnie się Pan/Pani dowiedział/a)

**AD. I. KTO
WYGRYWA
W DEBACIE
KRAKOSKIEJ?**

AD. 2. ŻYCZLIWA INTERPRETACJA

- Kluczowy element debaty krakoskiej – *dialectical principle of charity* i złota zasada średniowiecznych *disputationes*.

DPC steps:

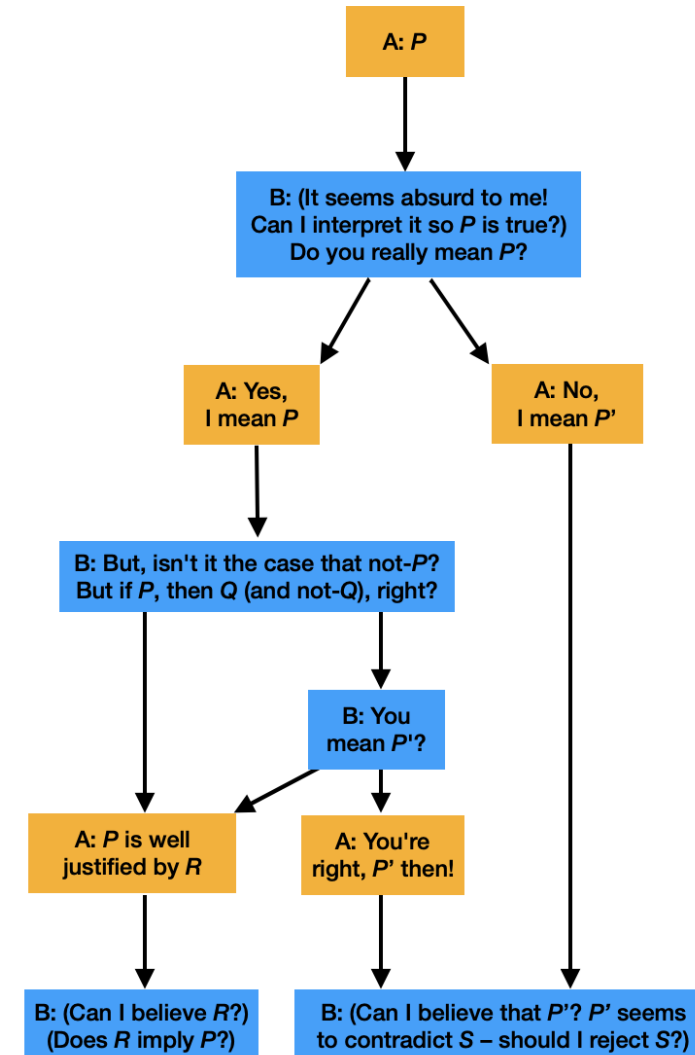
1. Presupposition

2. Feedback question (pure question)

3a. Initial critique (assertive questions)

3b. Improving the argument
(Steel man)

4. Questioning own view

Kwestionariusz do debaty krakowskiej 19.11.2025 – I cz. 1

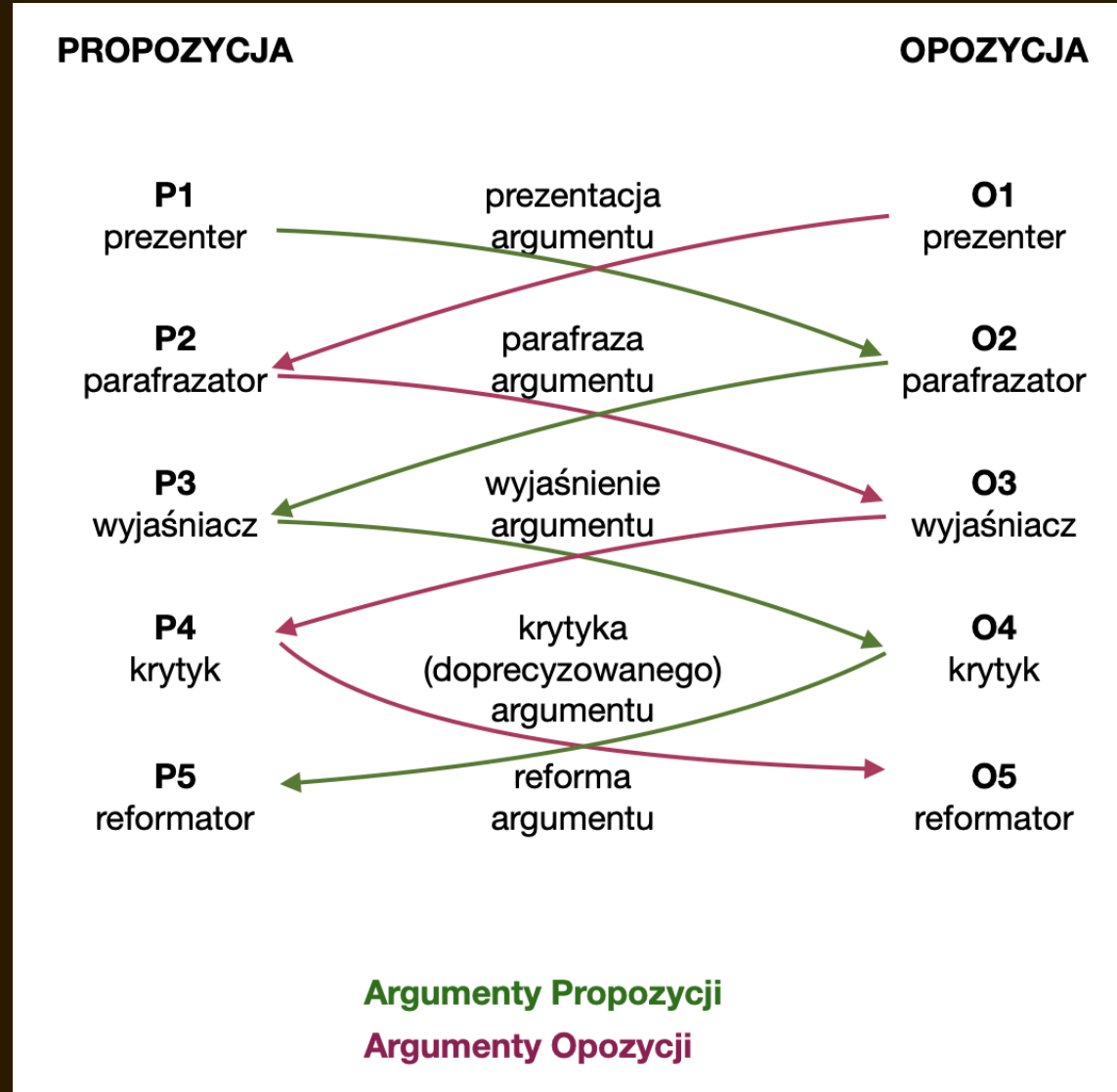
<https://forms.cloud.microsoft/e/F0VzPcZMPF>

Kwestionariusz do debaty krakowskiej 19.11.2025 cz. 2

<https://forms.cloud.microsoft/e/3HR3LJCw3X>

DYNAMIKA WSPOMAGAJĄCA ZYSK POZNAWCZY

Discussions are always better than arguments, because an argument is to find out who is right, and a discussion is to find out what is right.

Unknown

wordables.

„PO CO UCZYĆ TAKIEJ DEBATY?”

I INNE PYTANIA

- ”Czy można z tego zrobić zawody?”

XD

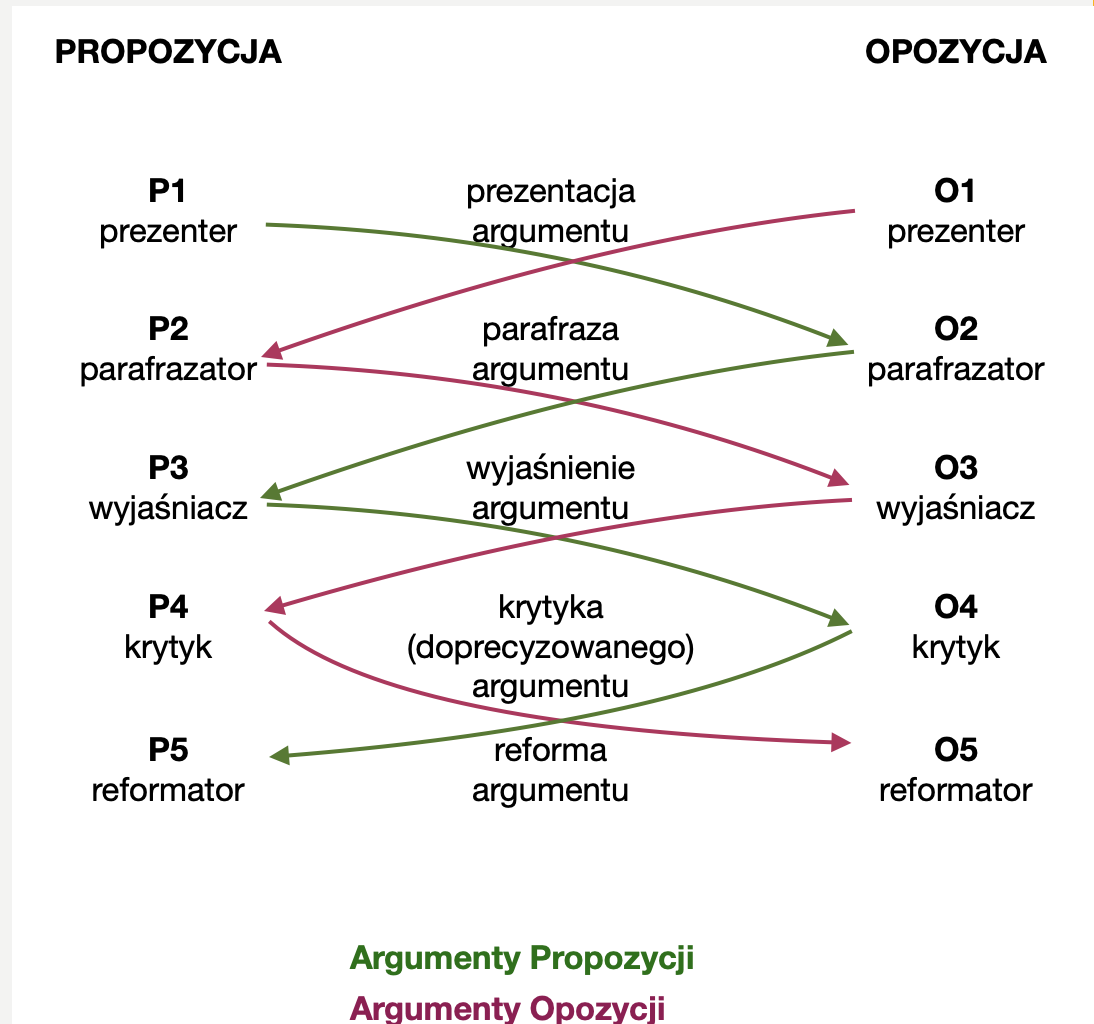
Debata krakoska ma uczyć rzetelnej dyskusji (bo tak właśnie wygląda dyskusja!)

- ”Czy to ma zastąpić debatowanie w formatach oksfordzkim czy parlamentarnym?”

Debata krakoska jest dopełnieniem dla debatowania kompetytywego (np. oksfordzkiej) – kształci inne umiejętności.

DEBATA KRAKOSKA W PIGUŁCE:

1. Wprowadzenie (debata jako poznanie) i teza/problem **T**
2. Wypełnianie pierwszej ankiety (3 min ciszy)
3. Debata właściwa (diagram)
4. Pytania z publiczności (30 sek. na odp.)
(jeśli czas pozwala)
5. Wypełnienie drugiej ankiety (3 min ciszy)
6. Ogłoszenie procentowego przyrostu wiedzy na sali (ilość TAK podzielona na ilość uczestników).

Date	Group	Age	Topic	Speakers	# All	Length	Timed	Gain
5.11.21	High School	14–18	Votes of people aged 80+ should count less	10	17	<30m	Y	41%
10.11.21	High School	14–18	Eating meat is morally wrong	10	19	34m	Y	53%
29.11.21	High School	14–18	PL should not accept immigrants from Belarus	10	24	<30m	Y	67%
2.12.21	Undergraduate	18–30	All religions are equally true	8	12	43m	Y	75%
3.12.21	Undergraduate	18–30	Abortion should require consent of both parents	10	18	<30m	Y	61%
10.11.22	Undergraduate	18–30	Morality is a social construct	10	11	40m	Y	82%
23.11.22	High School	14–18	Schools should eliminate numeric grades	10	23	48m	Y	35%
1.12.22	High School	14–18	PL should not help UA refugees	10	16	<30m	Y	44%
12.01.23	High School	14–18	Money is more important than happiness	10	19	<30m	Y	79%
22.03.23	High School	14–18	Homosexual and heterosexual love are equally valuable	10	14	<30m	Y	43%
23.11.23	High School	14–18	Marijuana should be legalised	10	25	38m	Y	44%
9.12.23	High School	14–18	Public media promotes stupidity	10	24	<30m	Y	38%
11.12.23	Undergraduate	18–30	Physical punishment of children should be illegal	8	13	55m	N	69%
26.03.24	Postgraduate	21–30	Public toilets should be gender-neutral	6	7	52m	N	71%
24.05.24	Postgraduate	21–30	Women are still discriminated in the EU	4	5	58m	N	80%
25.10.24	High School	14–18	Hate speech should be banned	10	27	32m	Y	56%
6.11.24	Scholars	45–55	All religions ultimately lead to the same God	2	45	60m	Y	85%
7.11.24	High School	14–18	Death penalty should be legalised	10	16	24m	Y	33%

**KILKA
DANYCH
Z BADANIA
PILOTAŻO
WEGO
2021–2024**

WIĘCEJ MATERIAŁÓW

do pobrania
do obejrzenia
do przeczytania

www.ctrl.ignatianum.edu.pl

Critical Thinking Research Lab
Centrum Badawczo-Wdrożeniowe

o CENTRUM ZESPÓŁ OFERTA EDUKACYJNA BADANIA KANAŁ YOUTUBE

POLECAMY PROJEKTY DEBATA KRAKOSKA

CTRL

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez
Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Nauka dla Społeczeństwa II”.

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

BIBLIOGRAFIA

- De Dreu, Carsten K.W., Bernard A. Nijstad, and Daan van Knippenberg. 2008. "Motivated Information Processing in Group Judgment and Decision Making." *Personality and Social Psychology Review* 12 (1): 22–49. <https://doi.org/10.1177/1088868307304092>.
- Domberg, A., B. Köymen, and M. Tomasello. 2017. "Children's Reasoning with Peers in Cooperative and Competitive Contexts." *British Journal of Developmental Psychology* 36 (1): 64–77. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12213>.
- Dutilh Novaes, Catarina. 2021a. "Who's Afraid of Adversariality? Conflict and Cooperation in Argumentation." *Topoi* 40: 873–86. <https://doi.org/10.1007/s11245-020-09736-9>.
- Dutilh Novaes, Catarina. 2021b. "Reassessing Different Conceptions of Argumentation." In *Polarisation, Arrogance, and Dogmatism: Philosophical Perspectives*, edited by Alessandra Tanesini and Michael P. Lynch, 7–24. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.
- Fisher, Matthew, Joshua Knobe, Brent Strickland, and Frank C. Keil. 2018. "The Tribalism of Truth." *Scientific American*, February 2018, 50–53.
- Lakoff, George, and Mark Johnson. 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press. Reprint, 2003. 1980.
- Prus, Jakub, and Piotr Sikora. 2023. "The Dialectical Principle of Charity: A Procedure for a Critical Discussion." *Argumentation* 37, 577–600 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10503-023-09615-8>.
- Prus, Jakub, and Piotr Sikora. 2025. "A Cracovian Debate: Cooperative Debate Format Based on the Dialectical Principle of Charity." *Topoi* 44, 1469–88. <https://doi.org/10.1007/s11245-025-10244-x>.
- Simon, D., M. Ahn, D. M. Stenstrom, and S. J. Read. 2020. "The Adversarial Mindset." *Psychology, Public Policy, and Law* 26 (3): 353–77. <https://doi.org/10.1037/law0000226>.
- Tanesini, Alessandra. 2021. "Arrogance, Polarisation and Arguing to Win." In *Polarisation, Arrogance, and Dogmatism: Philosophical Perspectives*, edited by Alessandra Tanesini and Michael P. Lynch, 158–74. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.

MOŻLIWE TEZY DO DEBAT

TOP:

1. Studia wyższe powinny być odpłatne.
2. Kara śmierci powinna być legalna.
3. Broń palna powinna być dostępna dla każdego dorosłego i zrównoważonego człowieka.
4. Uczniowie szkół podstawowych powinni mieć zakaz wnoszenia smartfonów do szkoły.
5. Głos wyborczy osób powyżej 80. r.ż. nie powinien liczyć się tak samo jak głosy innych obywateli.

Inne:

- A. Rodzice nigdy nie powinni karać fizycznie swoich dzieci.
- B. Żadne preparaty nie powinny być testowane na zwierzętach.
- C. Jeśli ktoś życzy sobie, by mówić do niego innym zaimkiem niż jego/jej płeć biologiczna, to należy to uszanować.
- D. Cywilizacja zachodnia (łacińska) jest obiektywnie lepsza pod wieloma względami od innych cywilizacji/kultur.
- E. Łazienki powinny być „unisexowe”.
- F. Aborcja powinna być legalna „na życzenie” – tj. nie tylko w przypadkach wady genetycznej płodu lub w wyniku gwałtu lub w wypadku zagrożenia życia matki.
- G. Mowa nienawiści powinna być zakazana prawnie i karana.
- H. Oglądanie pornografii jest nieetyczne.